

SMALININKŲ TECHNOLOGIJŲ IR VERSLO MOKYKLA
PATYČIŲ IR SMURTO PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO
TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smalininkų technologijų ir verslo mokyklos Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 patvirtintomis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis; Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu (2016 m. spalio 18 d. Nr. XII-2685); Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu (2017 m. vasario 14 d. Nr. XIII-204), Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu (2016 m. birželio 29 d. Nr. XII-2535).

2. Tvarkos aprašo **paskirtis** – padėti Smalininkų technologijų ir verslo mokyklai užtikrinti sveiką, psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms, aplinką.

3. Tvarkos aprašo **tikslas** – ugdyti pozityvų vaiko elgesį ir sukurti draugišką ir saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, grupės, bendrabučio bei mokyklos ir šeimos lygmeniu.

4. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą individualiu, grupės bei mokyklos lygmeniu Smalininkų technologijų ir verslo mokykloje.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, turtinės padėties, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas Smalininkų technologijų ir verslo mokyklos administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas, bendrabučio ar kitas darbuotojas, pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi į jas reaguoti ir stabdyti;

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų;

5.4. kiekvienas mokyklos bendruomenės narys turi mokėti tinkamai reaguoti patyčių situacijoje.

5.5. visi Smalininkų technologijų ir verslo mokyklos bendruomenės nariai pasirašytinai supažindinami su mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos Tvarkos aprašu:

5.5.1. mokinius supažindina grupių vadovai grupių valandėlių metu arba individualiai;

5.5.2. mokytojus supažindina direktoriaus pavaduotoja ugdymui mokytojų susirinkimo metu arba individualiai;

5.5.3. kitus mokyklos darbuotojus supažindina atitinkamų padalinių vadovai susirinkimų metu arba individualiai, pristatant Tvarkos aprašą, pagal poreikį pasikviesdami direktoriaus pavaduotoją ugdymui arba socialinį pedagogą;

5.5.4. pasirašytinio supažindinimo lapai (priedas Nr. 4) saugomi: mokinių – pas grupės vadovus, pedagoginių ir kitų darbuotojų – pas direktoriaus pavaduotoją ugdymui.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. **Patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.2. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ ar užgauliojant) ir/ ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.2.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.2.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala (pvz. daiktų gadinimas, atiminėjimas) ir kt.;

6.2.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis (nebendravimas), gandų skleidimas ir kt.;

6.2.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.3. **Patyčias patiriantis vaikas** – mokinys, iš kurio yra tyčiojamas.

6.4. **Besityčiojantysis/skriaudėjas** – vaikas ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.5. **Patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas, bendrabučio ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai).

6.6. **Patyčių stebėtojas** – vaikas, matantis ar žinantis apie patyčias.

6.7. **Patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, bendrabučio ir kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių.

6.8. **Patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.9. **Patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi Smalininkų technologijų ir verslo mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos direktorius, Vaiko gerovės komisijos nariai, grupių vadovai, bendrabučio auklėtoja, o jos vykdyme dalyvauja visi mokyklos bendruomenės nariai.

8. Mokyklos direktorius yra atsakingas už tvarkos aprašo parengimą ir vykdymą. Saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi mokyklos vaiko gerovės komisija.

9. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja ne mažiau kaip trys atsakingi asmenys. Mokyklos direktorius jais paskiria Vaiko gerovės komisijos narius ir/ar kitus asmenis, kurie kasmet:

9.1. inicijuoja anoniminę mokinių apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

9.2. surenka apibendrintus duomenis iš grupių vadovų dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per pusmetį);

9.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis, rengia patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

9.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį Vaiko gerovės komisijos posėdyje;

9.5. teikia siūlymus Smalininkų technologijų ir verslo mokyklos direktoriui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių įgyvendinimo, darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

9.6. esant reikalui, teikia siūlymus mokyklos direktoriui dėl Patyčių prevencijos ir intervencijos Tvarkos aprašo tobulinimo;

9.7. atlieka kitus mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

10. Grupių vadovai bei bendrabučio darbuotojai vykdo patyčių **stebėseną ir prevenciją** savo grupėje bei bendrabučio aplinkoje:

10.1. su socialiniu pedagogu arba paskirtais V GK nariais du kartus per mokslo metus išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias grupėje, bendrabutyje, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis;

10.2. grupių vadovai grupių valandėlių metu kreipia dėmesį ir aptaria su mokiniais žodines, fizines, socialines, elektronines patyčias (jų atpažinimą, ypatumus ir tinkamą reagavimą) pasirinkta forma; tikslas – aptarti su mokiniais priežastis, kodėl vyksta patyčios, padėti mokiniams atskirti mitus ir faktus, susijusius su patyčiomis, drąsinti apie tai kalbėti atvirai, pasakyti suaugusiajam, aptarti galimus sprendimų būdus;

10.3. grupių vadovai tėvų susirinkimo metu (jei yra būtinybė) skiria laiko mikro klimatui grupėje aptarti. Su tėvais aptariamos žodinės, fizinės, socialinės, elektroninės patyčios (jų atpažinimas, ypatumai ir tinkamas reagavimas), konkrečios probleminės situacijos grupėje bei jų sprendimai. Svarbi dalis – tėvų motyvavimas atpažinti ir tinkamai reaguoti į patyčias.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA

11. Visais įtariamų ir realių patyčių atvejais kiekvienas mokyklos administracijos atstovas, pedagogas ar švietimo pagalbos specialistas, bendrabučio ar kitas darbuotojas reaguodamas:

11.1. įsikiša įtarus ir/ ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus; esant elektroninėms patyčioms, išsaugo įrodymus;

11.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles; su mokinių drausminimo tvarka mokiniai supažindinami pasirašytinai;

11.3. jei vaikui reikia pagalbos, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus/ rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba, psichologinė tarnyba);

11.4. informuoja grupės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias; elektroninių patyčių atveju pateikia išsaugotus įrodymus;

11.5. jei informuoja tiesiogiai Vaiko gerovės komisijos pirmininką, socialinį pedagogą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie patyčias formą (priedas Nr. 3).

12. Grupės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

12.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių atvejis;

12.2. užpildo pranešimo apie patyčias formą (priedas Nr. 3); ją perduoda Vaiko gerovės komisijos pirmininko pavaduotojui;

12.3. organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja tėvus (globėjus/ rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose;

12.4. toliau stebi situaciją, bendradarbiauja su Vaiko gerovės komisijos pirmininku arba pavaduotoju ir informuoja apie pokyčius.

13. Mokyklos Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

13.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus/ rūpintojus), esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

13.2. informuoja mokyklos direktorių apie esamą situaciją;

13.3. atlieka kitus šiame Tvarkos apraše numatytus veiksmus.

14. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto, bendrabučio ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų užpildyti patyčių pranešimo formą (priedas Nr. 3), informuoti mokyklos direktorių, kuris imasi šiame Tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

15. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti mokyklos direktorių, kuris imasi šiame Tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų. Mokinys apie suaugusiojo žmogaus patyčias mokykloje praneša mokyklos socialiniam pedagogui, administracijai ir apie tai informuoja savo tėvus/ globėjus, kuriems rekomenduojama raštu kreiptis į administraciją.

16. Mokyklos direktorius, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias arba mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų šiame Tvarkos apraše.

17. Kitiems patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

18. Tais atvejais, kai mokykloje nėra švietimo pagalbos specialistų ar yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba ar netikslinga ją teikti mokykloje, socialinis pedagogas ir/ar administracijos atstovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Jurbarko pedagoginę psichologinę tarnybą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Visi dokumentai, esantys Vaiko asmens byloje, ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

20. Kiekvienais mokslo metais atliekama anoniminė mokinių, jų tėvų ir pedagogų apklausa, siekiant išsiaiškinti patyčių situaciją mokykloje. Duomenys apibendrinami, su apibendrinimu supažindinama mokyklos administracija, mokytojai bei kiti specialistai ir pagal gautus rezultatus sudaromas veiklų planas kitiems mokslo metams.

**SMALININKŲ TECHNOLOGIJŲ IR VERSLO MOKYKLOS
PATYČIŲ INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠO
PAGRINDINĖS ĮGYVENDINIMO GAIRĖS**

Nuo šių mokslo metų mokykloje skirsime dar daugiau dėmesio stabdydami patyčias. Stabdant patyčias siekiama įtraukti visą mokyklos bendruomenę: kiekvienas, pastebėjęs ar įtaręs patyčias, nepriklausomai nuo besityčiojančių amžiaus ar pareigų, turi jas stabdyti ir registruoti raštu. Žemiau bendrais bruožais pateikiame mokyklos bendruomenės atsakomybes stabdant patyčias.

1. Mokiniai ir tėvai/globėjai

Mokyklos mokiniai supažindinami, kad patyčios yra pasikartojantys veiksmai ir žodžiai, kurie skaudina kitą. Mokykloje draudžiama tyčiotis:

- žodžiu (pravardžiuoti, grasinti, erzinti)
- veiksnu (mušti, spirti, gadinti bei atiminėti daiktus)
- grupelėje (skleisti gandus)
- elektroninėje erdvėje (siųsti skaudinančias žinutes, paveikslėlius)

Mokiniai drąsinami atvirai kalbėti apie patyčias ir būtinai pasakyti apie tai suaugusiajam (mokyklos administracijos atstovui, pedagogui, pagalbos mokiniui specialistui, bendrabučio ar kitam darbuotojui, tėvams/ rūpintojams). Efektyviausiai patyčios sprendžiamos tik tuomet, kai suaugę apie tai žino ir padeda rasti bendrus sprendimus.

Kai mokyklos mokinys tyčiojasi iš suaugusio asmens, darbuotojas raštu praneša apie tai administracijai. Apie tokį elgesio taisyklių nesilaikymą nedelsiant informuojami mokinio tėvai.

2. Mokyklos darbuotojai:

Vykdo anoniminę mokinių apklausą. Siekiama identifikuoti patyčių mastą, vietas mokykloje, kur jos vyksta dažniausiai. Atsižvelgiant į duomenis, rengiamas patyčių prevencijos priemonių planas, kurį vykdys visa mokyklos bendruomenė.

Mokyklos darbuotojai, sužinoję apie patyčias, jas stabdo, fiksuoja tokius atvejus raštu ir perduoda informaciją socialiniam pedagogui arba grupės vadovui. Tolesni sprendimai priimami vadovaujantis Smalininkų technologijų ir verslo mokyklos patvirtintais dokumentais.

Patyčių dalyviams mokykloje, esant poreikiui, teikiama pagalba. Jei mokykloje nebus galimybės suteikti pagalbą, dalyviai bus nukreipiami į kitą Jurbarko savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

3. Grupių vadovai bei bendrabučio darbuotojai vykdo patyčių stebėseną ir prevenciją savo grupėje bei bendrabutyje:

su socialiniu pedagogu arba paskirtu VGK atstovu 2 kartus per mokslo metus išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisijos narius, koordinuojančius vykdymo tvarką, apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus grupėje, bendrabučio aplinkoje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis;

grupių vadovai grupių valandėlių metu, o bendrabučio auklėtoja susirinkimų metu kreipia dėmesį ir aptaria su mokiniais žodines, fizines, socialines, elektronines patyčias (jų atpažinimą, ypatumus ir tinkamą reagavimą) pasirinkta forma;

grupių vadovai tėvų susirinkimo metu (esant reikalui) skiria laiko mikro klimatui grupėje aptarti. Su tėvais aptariamos žodinės, fizinės, socialinės, elektroninės patyčios (jų atpažinimas, ypatumai ir tinkamas reagavimas), konkrečios probleminės situacijos grupėje bei jų sprendimai. Svarbi dalis – tėvų motyvavimas atpažinti ir tinkamai reaguoti į patyčias.

3.1. Grupės vadovas, bendrabučio auklėtojas vykdo patyčių intervenciją savo grupėje, bendrabutyje:

gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

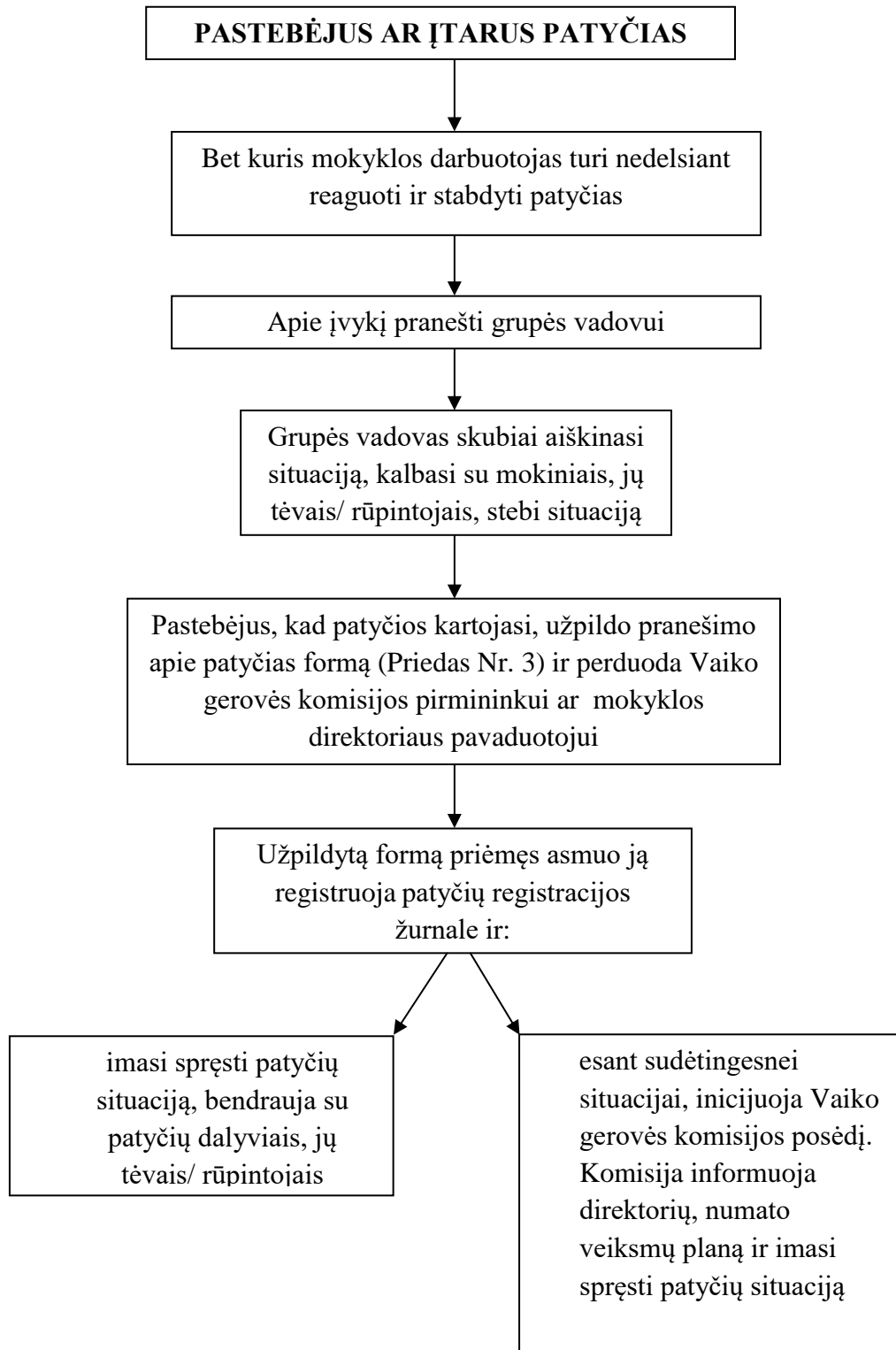
užpildo pranešimo apie patyčias formą (priedas Nr. 3);

organizuoja individualius pokalbius su patyčių dalyviais, informuoja jų tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia mokinių tėvus dalyvauti pokalbiuose; jei įmanoma, apie patyčių atvejį tėvai informuojami telefonu, vaikui girdint;

nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniai patyčių atvejui, kreipiasi į socialinį pedagogą ir/ar Vaiko gerovės komisiją ar konkrečius Tvarkos apraše nurodytus asmenis ir perduoda surinktus faktus apie netinkamą elgesį.

SMALININKŲ TECHNOLOGIJŲ IR VERSLO MOKYKLA
REAGAVIMO Į PATYČIAS IR PAGALBOS JOMS ĮVYKUS PLANAS

Patyčių registracijos
žurnale Nr. _____

SMALININKŲ TECHNOLOGIJŲ IR VERSLO MOKYKLA

PRANEŠIMAS APIE PATYČIAS

Pranešimo data _____

Bendrieji duomenys:

kam pranešta apie patyčias:	
kas pranešė apie patyčias:	
kada vyko patyčios: (data, val.)	
kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota (pabraukti):	
<ol style="list-style-type: none"> 1. fizinės: mokinio užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, išpyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.); 2. socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad mokinys yra nepageidaujamas ar atstumiamas; 3. elektroninės: patyčios, vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašymas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.). 	
Kiti pastebėjimai (įrašyti)	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

vaiko/ų, patyrusio/ų patyčias, vardas, pavardė	
vaiko/ų, kuris tyčiojosi, vardas, pavardė	
vaiko/ų, stebėjusio/ų patyčias, vardas, pavardė, klasė	

Informacija apie

įvykį: _____

Veiksmų po įvykio planas su:

vaiku, patyrusių patyčias:	
vaiku, kuris tyčiojosi:	
stebėtojais:	
patyčių dalyvių tėvais:	
kitais mokyklos darbuotojais:	

